NICOLAE PÂRÂIANU

PEISAJ URBAN CU NEGUSTORI ARMENI ŞI O BISERICĂ

- album foto -

ARARAT
2013

Nicolae Pârâianu

*

* *

Peisaj urban cu negustori armeni şi o biserică

– album foto –

Tehnoredactare: Laurențiu Alexandru Popescu

Această carte a apărut cu sprijinul
Uniunii Armenilor din România

© Editura Ararat, 2013
I.S.B.N.:978-973-772-797-8

Nicolae Pârâianu

Peisaj urban cu negustori armeni şi o biserică

— album foto —

Ararat
2013

Haiastan, străbuna noastră patrie

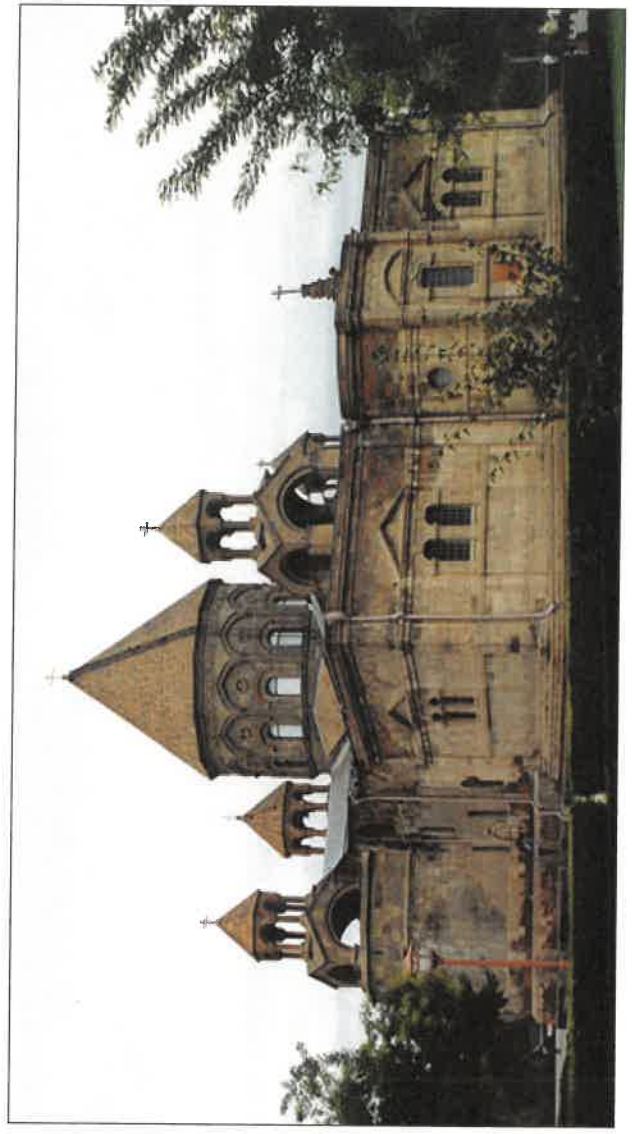

Catedrala de la Ecimiadzin.

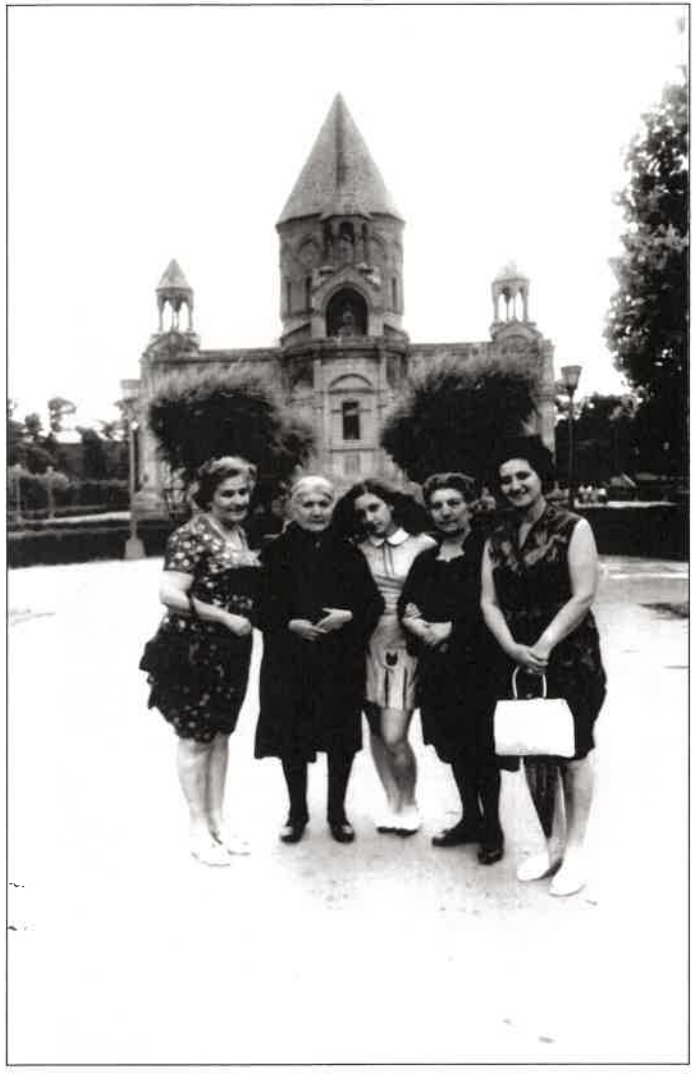

În pelerinaj la Ecimiadzin.

Piteşti, orașul în care și-au găsit un nou cămin

Orașul cum era ieri.

1. Liceul „I. C. Brătianu“
2. Primăria, astăzi Galeria de Artă
3. Casa Al. Fostiropol, astăzi Școala de Arte
4. Biserica Calvină, demolată
5. Biserica Sfântul Nicolae, demolată

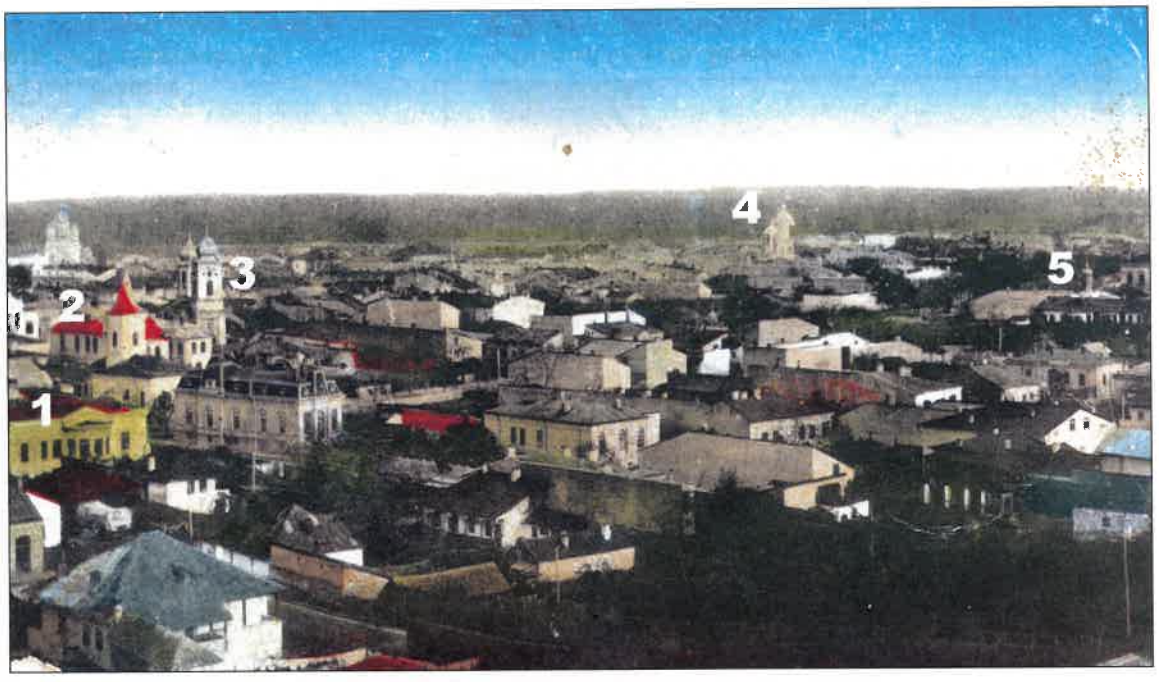

Același oraș, dar văzut din alt loc.

1. Casa Al. Fostiropol, azi Şcoala de Arte
2. Biserica Calvină, demolată
3. Biserica Sf. Nicolae, demolată
4. Biserica Sf. Gheorghe
5. Biserica Sf. Treime Beştelei

Orașul văzut de pe tereasa a IV-a a râului Argeș.

1. Biserica Sf. Ioan
2. Spitalul Orăşenesc
3. Biserica Catolică
4. Teatrul comunal
5. Liceul „I. C. Brătianu"
6. Primăria, astăzi Galeria de artă

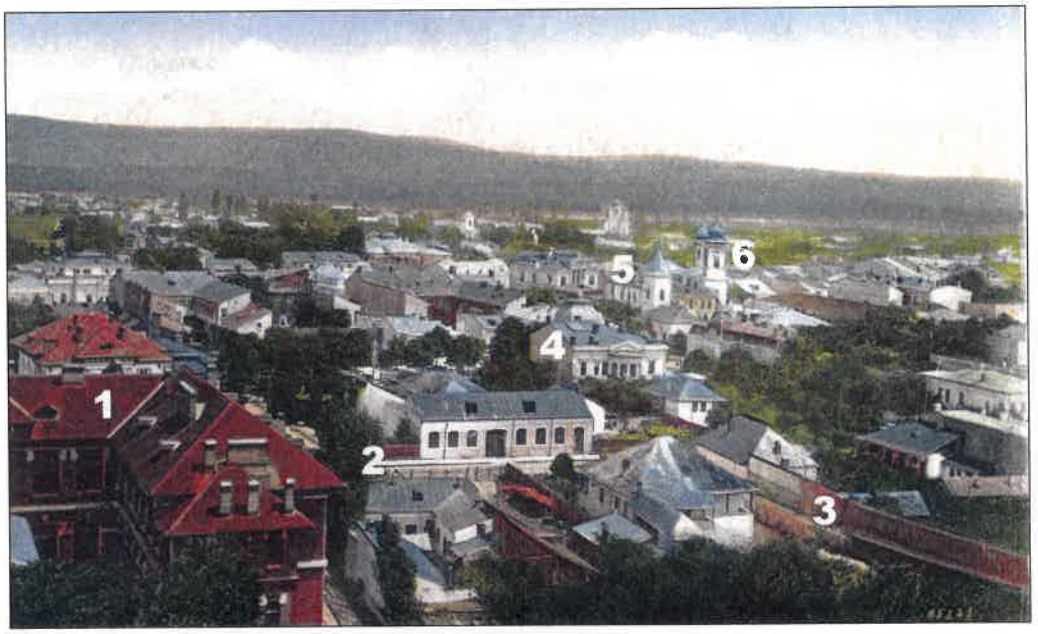

**Orașul privit spre cursul râului Argeș,
cu cartierele „Stradelelor" și a „Prelungirilor de străzi".**

1. Liceul „I. C. Brătianu"
2. Strada Armand Călinescu
3. Strada Rahovei
4. Casa Al. Fostiropol, astăzi Școala de Arte
5. Biserica Calvină, demolată
6. Biserica Sf. Nicolae

Orașul mai aproape de zilele noastre, partea centrală.

1. Liceul „I. C. Brătianu
2. Primăria Pitești, azi Galeria de Artă
3. Judecătoria de Ocol, azi dărâmată
4. Biserica Sf. Mina

Mahalaua Sf. Ioan şi partea de Nord a oraşului.

1. Primăria Piteşti
2. Biserica Sf. Mina
3. Biserica Calvină, astăzi demolată
4. Biserica Sf. Nicolae, astăzi demolată
5. Biserica Sf. Gheorghe

Mahalaua Sf. Ioan şi partea de Nord a oraşului, privit de pe terasa a IV-a râului Argeş.

1. Casa Al. Fostiropol, azi Şcoala de Arte
2. Biserica Calvină, demolată
3. Biserica Sf. Nicolae, demol
4. Moara
5. Strada Rahovei

Piteşti, în sec. XX aşa cum l-au cunoscut armenii la capătul lungului drum din Rodosto în România

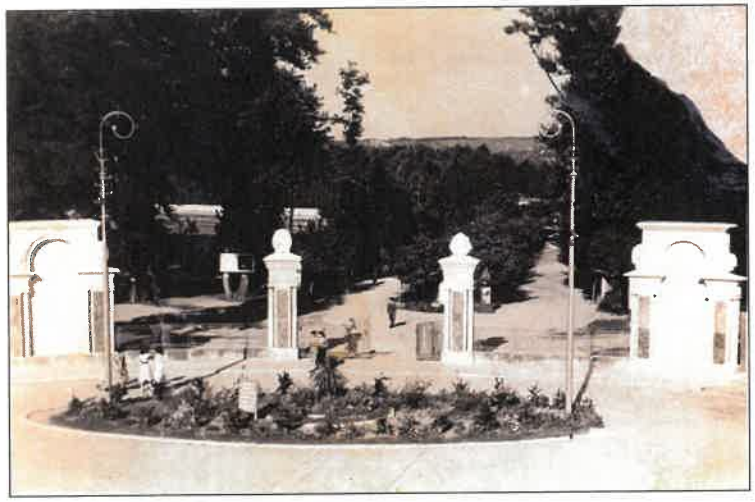

Parcul „Trivalea“ cum i se spunea în 1910.

Un „Ford T 4“
pe aleia principală a parcului „Trivalea“, 1907.

Piteşti
Parcul Trivalea

Din alte vremuri când exista şi un restaurant acoperit...

...şi un lac pe care se plimbau bărcile.

Piteşti

Parcul „Trivalea“, „Ciuperca“ şi restaurantul din vremea acelei „Belle epoque“, rămasă în romane şi fotografii.

Orașul văzut de aproape

Centrul oraşului şi clădirile monumentale din prima jumătate a sec. XX Palatul Aquila, Palatul Justiţiei, Administraţia Financiară.

Liceul „I. C. Brătianu“,
pepiniera atâtor literaţi, matematicieni şi ingineri.

Promenada oraşului.

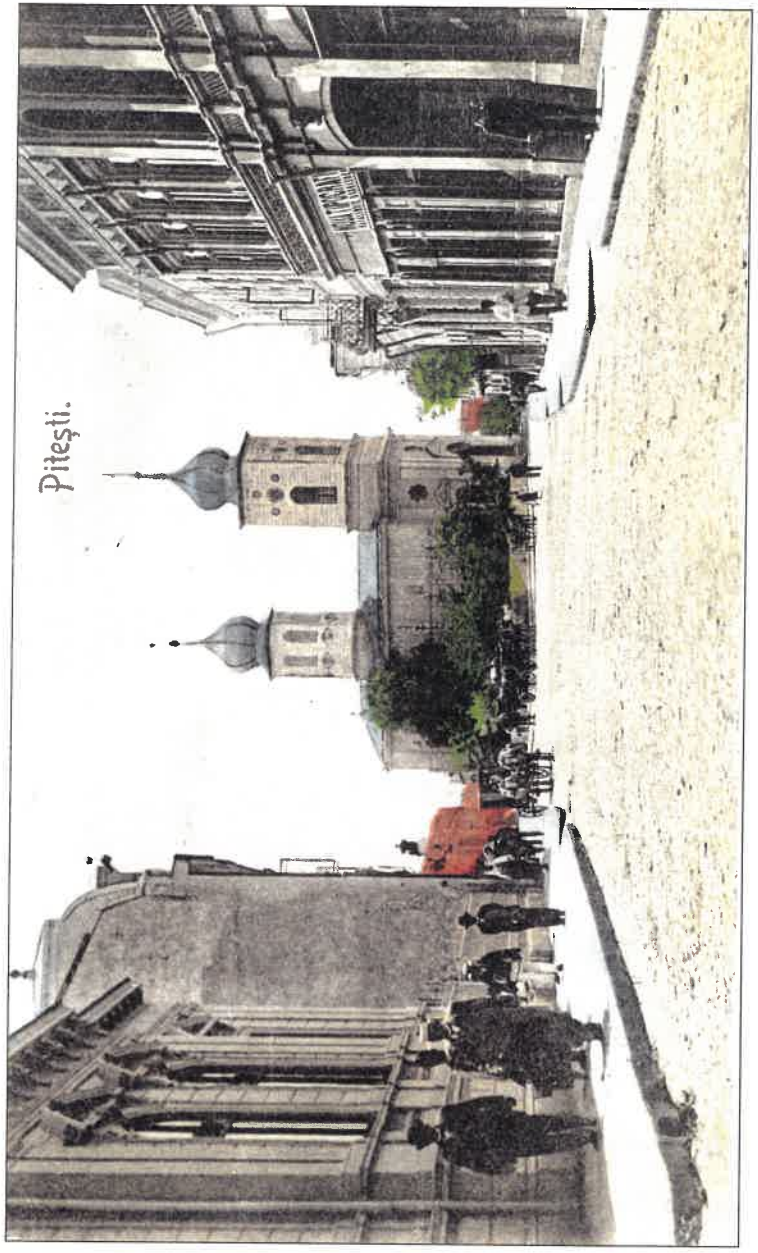

„Strada Mare“, Şerban Vodă aşa cum a fost şi cum nu mai este.

À la „Bon Goût" şi str. Şerban Vodă.

Pentru cei care veneau în Piteşti cu trenul, cunoaşterea oraşului incepea de aici, din gară.

A existat cândva în Piteşti, o gară şi un teren al copiilor.

Parohia „Surp Hovano-Garabet“

Î.P.S.S. Episcopul
Dirayr Mardikian

Arhiepiscopul României,
Dirayr Mardikian, slujind la altarul bisericii din Piteşti.

Î.P.S.S. Dirayr Mardikian, asistat de Pc. Arhimandritul Baronian și preotul Ezras Bogdan oficiind slujba Sf. Liturghii.

Enoriaşii parohiei din Piteşti, asistând la slujba Liturghiei duminicale.

Poză de grup, după oficierea Sf. Liturghii.

Enoriaşii din Piteşti împreună cu preotul Zareh Baronian.

**Vizita pastorală a unui prelat armean,
în parohia gregoriană din Piteşti.**

Vizite pastorale

**Vizita pastorală a Î.P.S.S. Patriarhul Kalustinian,
al tuturor armenilor din turcia, septembrie, 1969.**

Agapa duminicală după slujirea liturghiei de Crăciun.

La Congresul Bisericii Armene din România
Înalte feţe bisericeşti, oaspeţi ai Eparhiei Gregoriene din România.

La ieşirea din Catedrala Bucureşteană,
după slujba de închidere a congresului Bisericii Armene din România.

Episcopul Datev

Despre negusori şi meseriaşi

„Srada Mare“ cu prăvăliile sale, începea aici cu vadul Hagi Vasiliu şi se sfârşea...

...cu lipscănăria lui Hagi Aslan şi bogaseria lui Pavalache Antonescu, vărsându-se în Piaţa Episcopiei.

Mercerii, croitorii, ziare, delicatese şi cam tot ce-şi doreşte omul, găseai pe strada Serban-Vodă.

Farmacia „Regală“ proprietatea lui Teodor Cerchez, președinte al comunității armene din România.

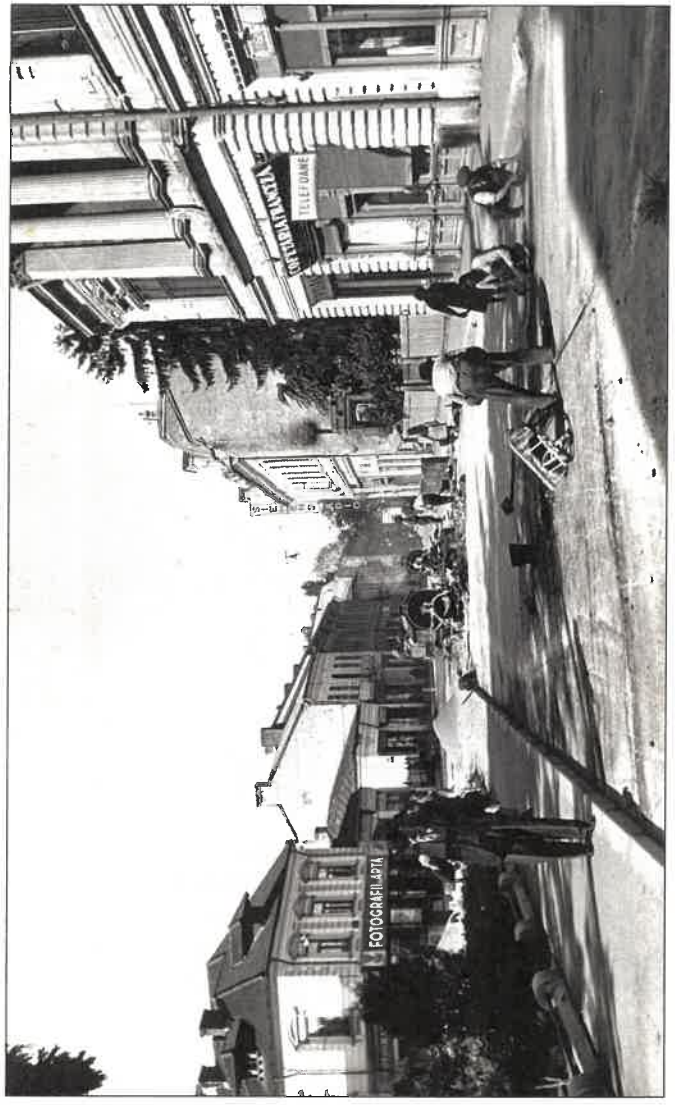

În dreapta unde se afla firma „Telefoane“, sub impresionantele coloane, se citește firma, „Cofetăria Franceză“ fostă proprietate a lui Alexandru H. G. Aslan, ultimul reprezentant al marii familii. Atelierul fotografic Gavriliu, fiul bărbierului din sec. XIX, Garabet Gavriliu.

Piaţa Episcopiei găzduia: pescării, coloniale, farmacii, măcelării, hanuri şi tot ce se mai găsea în „Nomenclatorul comercial" de la 1910.

Sosirea primului tren la Piteşti, legătura cu Bucureştiul este stabilită.

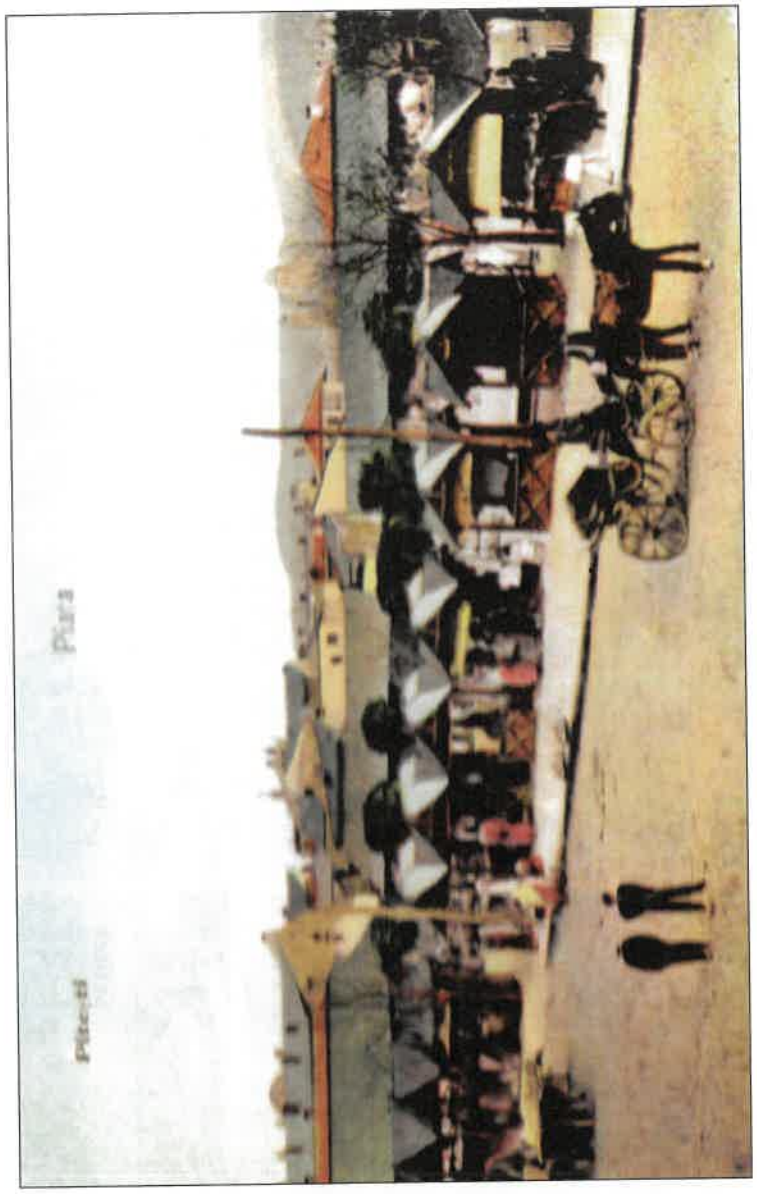

„Maghernițele din Piața Episcopiei" închiriate cu taxa de 1 leu/ zi și o birjă așteptându-și clientul.

Mahalaua Armenească

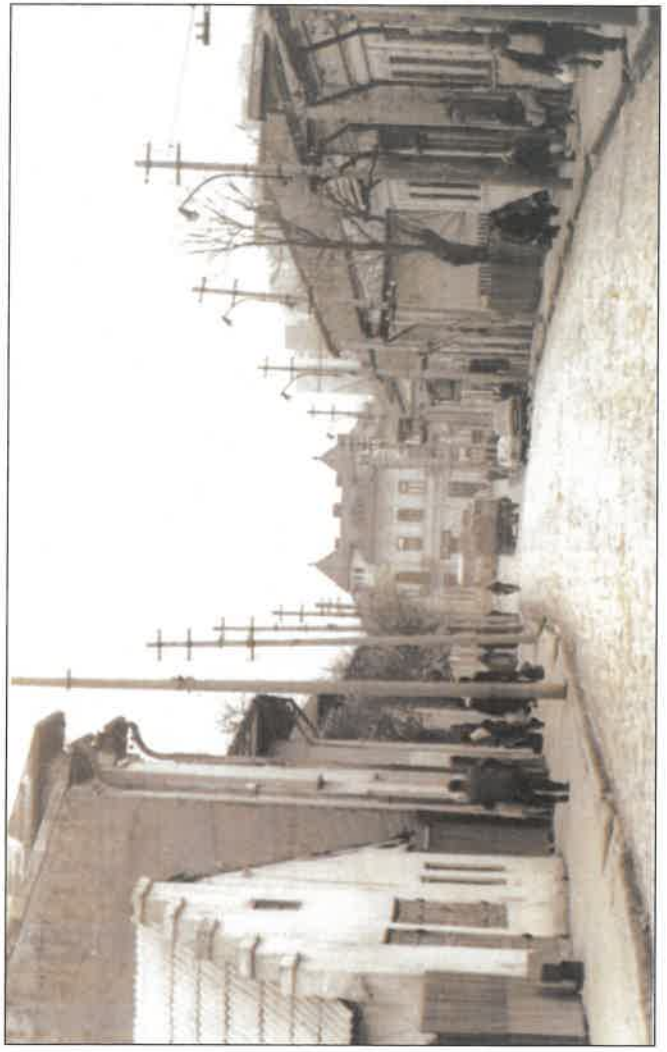

Mahalaua Armenească începea cu „Str. Egalității" așa cum se vede în această fotografie făcută după Primul Război Mondial.

În Mahalaua Armenească erau și case cu etaj.

Profesii practicate de armeni in Pitești

Dentistul Dicran Beghian, la intrarea în laboratorul său.

Hotelul şi restaurantul „Splendid", unde la începutul sec. XX şef bucătar era Ovanez Agopian.

**Casa sfatului negustoresc,
premergătoarea Camerei de comerţ şi industrie.**

Staţia de birje din dreptul Pieţei Episcopiei şi a halelor.

**Cea mai veche familie, a „comersanţilor" piteşteni. „Sfatul negustoresc"
în faţa „casei breslelor".În rândul doi formacist Cerchez, în rândul trei, Alexandru G. H. Aslan.**

Cafegii şi cafenele

Unul din marii distribuitori şi fabricanţi de cafea „pisată", Ovanez Takesian, cafegiu şi producător de produse zaharoase, a cărui marfă se vindea şi la Roşiori, Târgovişte, Slatina şi în alte 12 localităţi; poseda şi o firmă cu aspect ultra patriotic. În schimb firma avea motoul de „un om putere", cum se vede în partea dreaptă.

La trei luni după venirea în România, o familie de armeni din Provincia Rodosto.

După doi ani a ajuns cafegiu pe str. Târgului.

Mardiros şi-a ales meseria de lustrangiu, fiind proprietar al unui atelelier, instalat la încrucişarea str. Plevnei cu Blv. Elisabeta.

Fostul atelier de ceasornicărie a lui Damlamaian, un meseriaş cu mâini de aur, pentru care restaurarea unei pendule din sec. XVIII, era la fel de simplă ca şi repararea unui ceas de buzunar Omega, aflat în dotarea personalului C.F.R. şi pentru care avea monopol în Direcţia Piteşti.

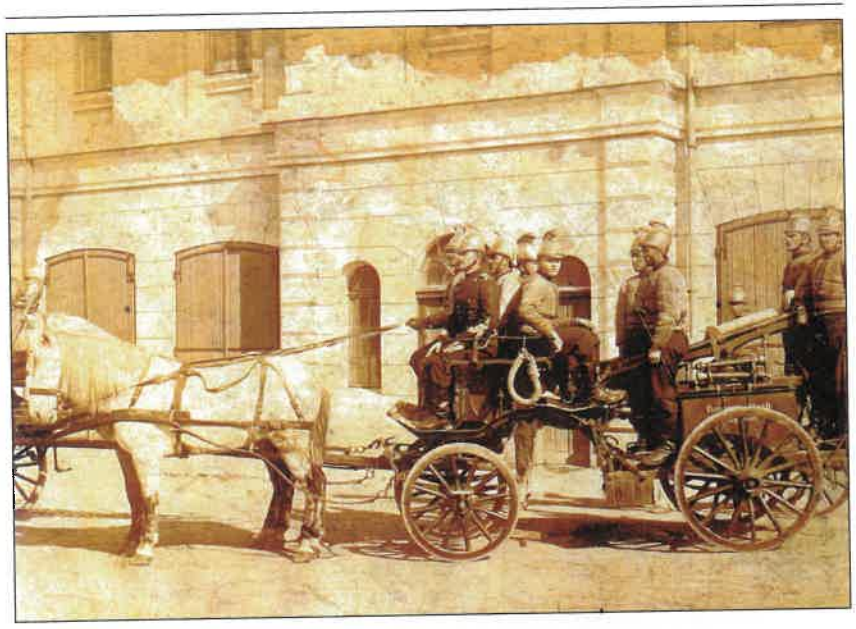

Echipa de foc, 1927.

Într-o încăpere din gang se afla atelierul de cizmărie a lui.

O bună parte dintre armenii sosiți la Pitești practicau cizmăria. Până la stabilire în oraș, găseau de lucru la acest atelier, unde puteau câștiga strictul necesar pentru a-și hrăni familia.

Familii vechi de armeni

Cele patru generaţii ale familiei G. Aslan.

Cele două generaţii ale familiei Elluchian.

**Sosiţi mai târziu în Piteşti familia Cardasian,
se prezinta doar cu două generaţii şi un Rols-Royce.**

Din albumul cu amintiri al familiei, Av. Răzvan Gheorghiu, cu armeni din Piteşti şi din Rusciuk

Eliza Gheorghiu şi fiul Răzvan.

Bunicul şi nepotul Răzvan.

Viitorul avocat Răzvan Gheorghiu, la vârsta de un an şi şapte luni.

Familia armeană din Bulgaria a Elizei Gheorghiu.

Familia Torosian

Hairabet Torosian şi ...

...soţia sa Turfanda.

Hairabet Torosian cu soţia şi cele două fiice: Ojen şi Verginia.

Surorile Torosian

Familia Teosian

Căsătoria lui Kegan Teosian cu Ojen Torosian, naşi Garbis Asadurian şi Verginia.

Ojen şi Kegan Teosian

Kegan Teosian

Kegan Teosian cu foştii camarazi din armată.

Surorile Ojen şi Verginia cu copii
Eliza, Eduard Asadurian, Vartuhizi şi Artin Teosian.

Famiiile Iotneg Parian și Șapte Frați

Sofia, Gareni, Măgârdici, şi Agop Iotneg Parian-Șapte Frați.

Sofia la Sovata-Băi.

Agop şi Gareni după trei ani de la sosire.

Agop, Gareni şi fiul Măgârdici.

**Bedig (Bedros) Edicardasian, fratele lui Agop Şaptefraţi.
Fost revizor şi secretar al comunităţii.
A murit la vârsta de 91 de ani.**

Familia Demergean-Stoica

Sofia şi Minas Demergian, Garan şi....?..

La o aniversare: Sofia, Julietta şi Ion Stoica; Eduard, Camelia Asadurian şi copilul Ariadna.

Sofia Demergean şi mama.

Familia Demergean şi Garan Iotneg Parian.

Sofia şi Minas Demergean.

Sofia şi Julietta cu prietenele.

Familia Tulbengian

Două generații ale familiei Tulbengian.

Tulbengian Kirkor pe „Strada Mare“ mergând spre serviciu.

Familia Minas Minasian

Căsătoria lui Minas Minasian şi a Herminei Müller.

Parcul „Trivalea“ avea şi o pistă de bob. Familiile Beghian şi Damlamaian într-o plimbare duminicală

Cu mai mult de 60 de ani în urmă...

Din nefericire, au rămas doar anonime.

Familia Minasian

Soţii Bergi şi Agavni Minasian şi fiica Nazica.

Ateleierul de produse de cofetărie a lui Bergi Minasian şi colectivul de muncă.

Agavni Minasian, prietene şi copilul Eduard Minasian.

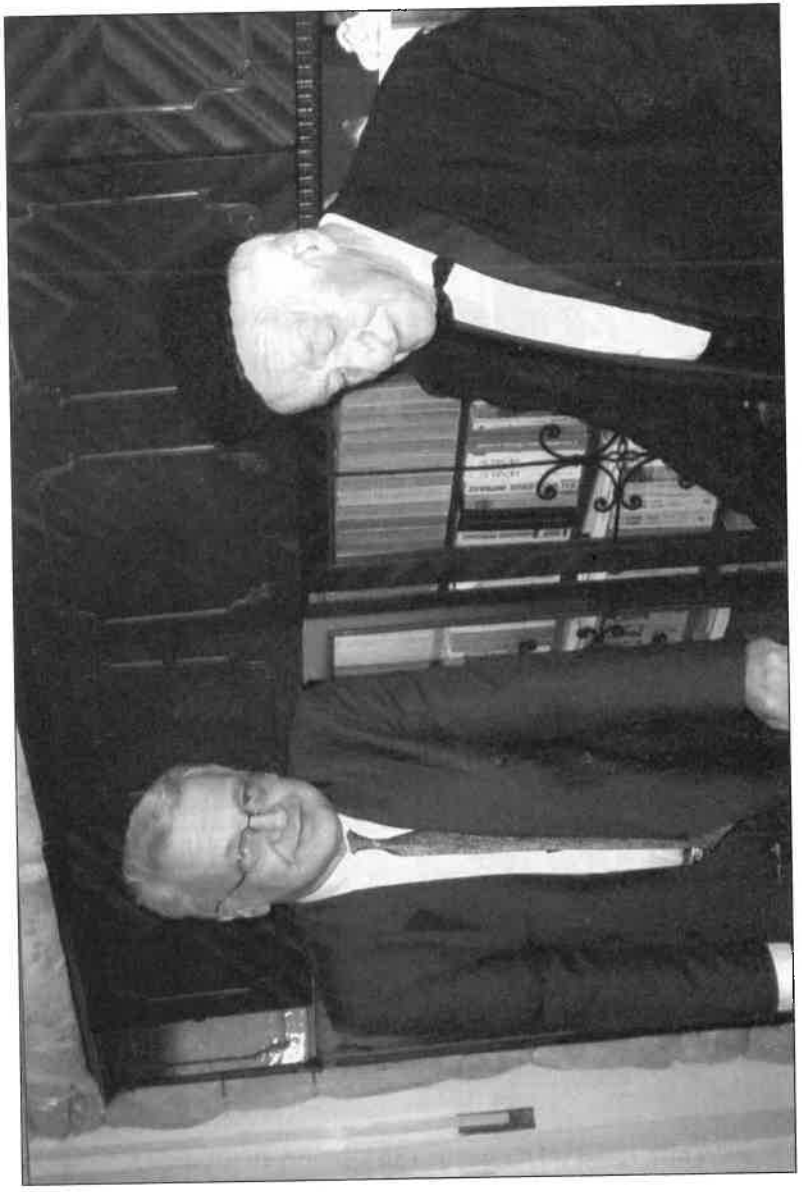

Profesorul emerit Antranic Minasian.

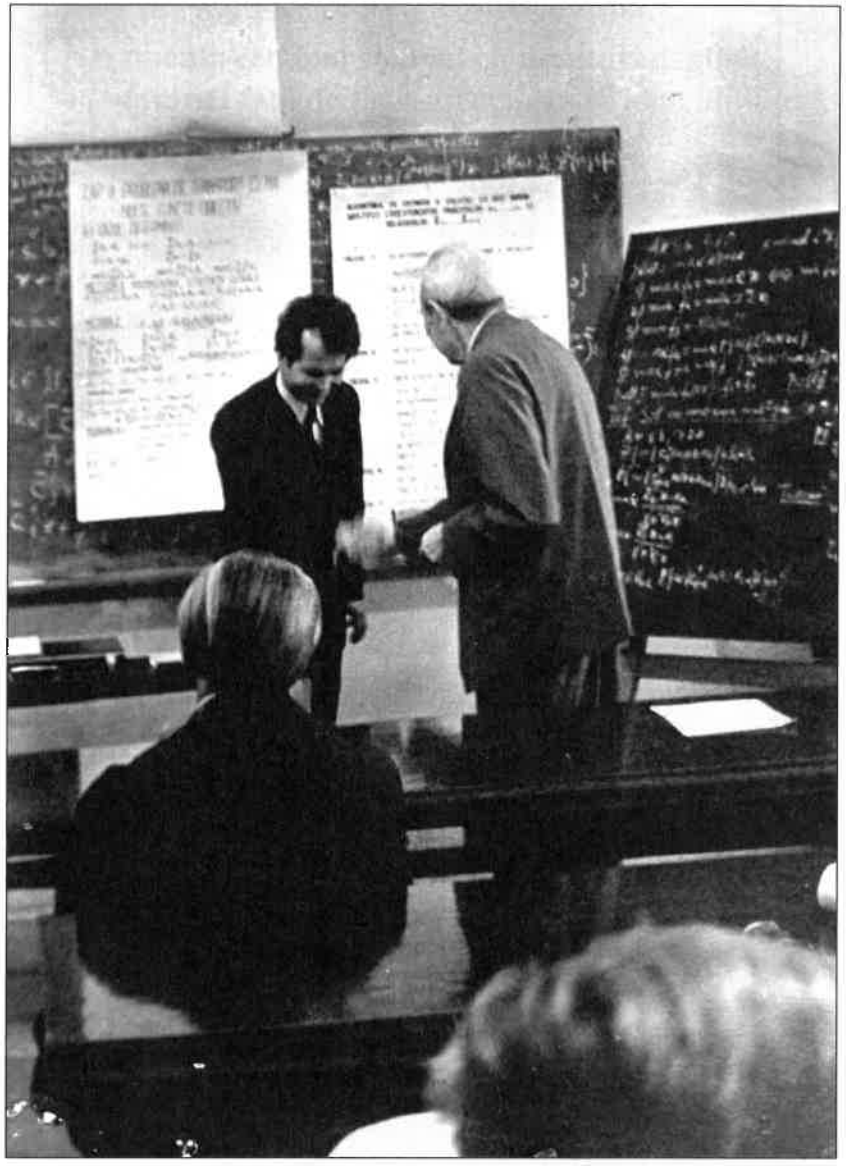

Profesor Eduard Minasian, felicitat pentru expunerea făcută la Facultatea de Matematică a Universităţii din Bucureşti.

Agavni Minasian

Armenii, cetăţeni români cu drepturi depline şi îndatoriri faţă de ţară, efectuau serviciul militar

Kegan Teosian, cu un grup de români.

Cu foştii camarazi de arme.

Colonelul Agop Altinovici

Fiu al preotului gregorian Artiun Altinovici, unul dintre cei doi copii care au supravieţuit dintre 11 fraţi din familie.
Participant la Primul Război Mondial, în calitate de comandant de regiment, apoi, comandant de cerc de recrutare, apreciat pentru modul exemplar de îndeplinire a serviciului, col. Agop Altinovici, a fost decorat cu „Steaua României“ şi „Coroana României“.
Redăm extrase din dosarul de serviciu.

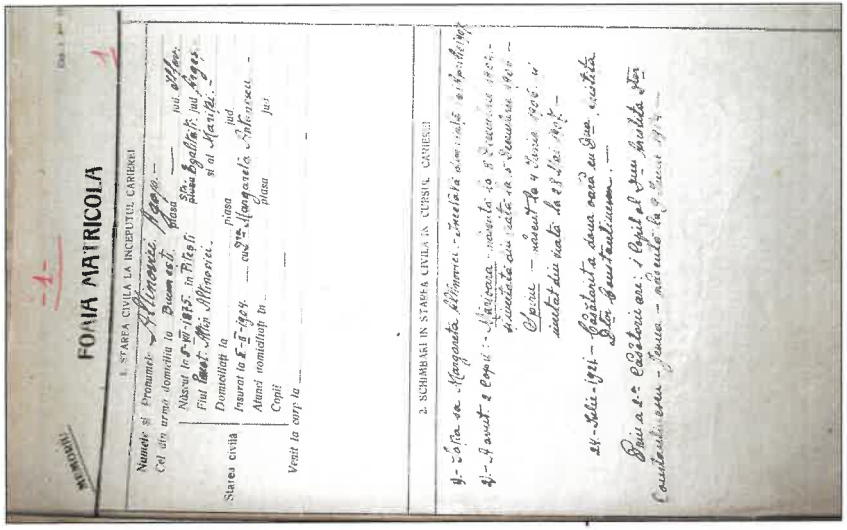

Colonelul Pârvanovici Alexandru

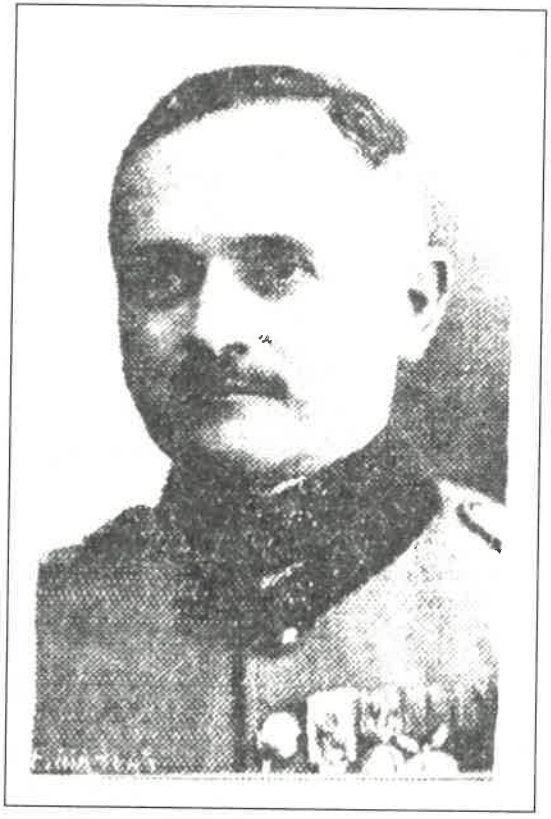

Unul dintre cei mai capabil ofiţeri din rândurile Armatei Române. Absolvent al şcolior de ofiţeri de infanterie şi cavalerie şi a doi ani ai „Facultăţii de ştiinţe", lucrează la Institutul Geografic militar, unde se recomandă ca un excepţional programator al laboratorului de geodezie. În timpul Primului Război Mondial, a furnizat unităţilor operative hârtiile sectoarelor de operaţii. Director adjunct şi inginer şef al Institutului, pentru aportul adus a fost propus excepţional la avansare la gradul de General de brigadă.
A fost decorat cu ordinele „Coroana României" şi „Steaua României". Redă extrase din dosarul personal.

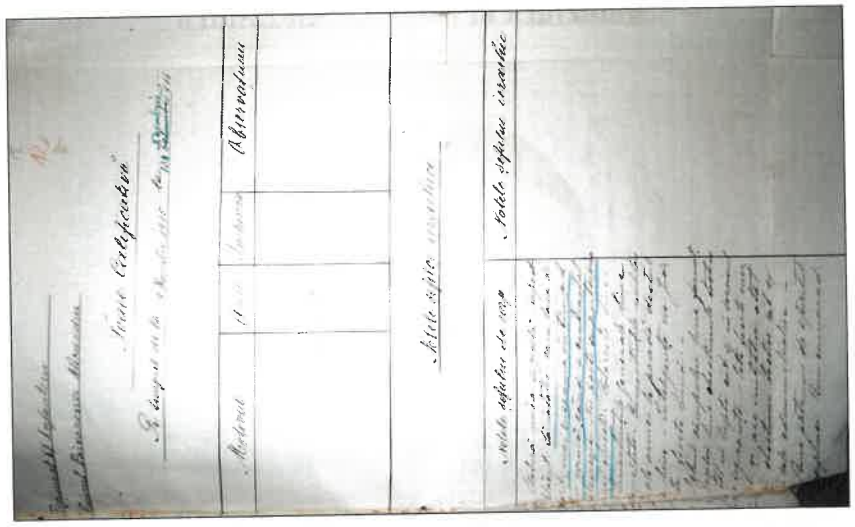

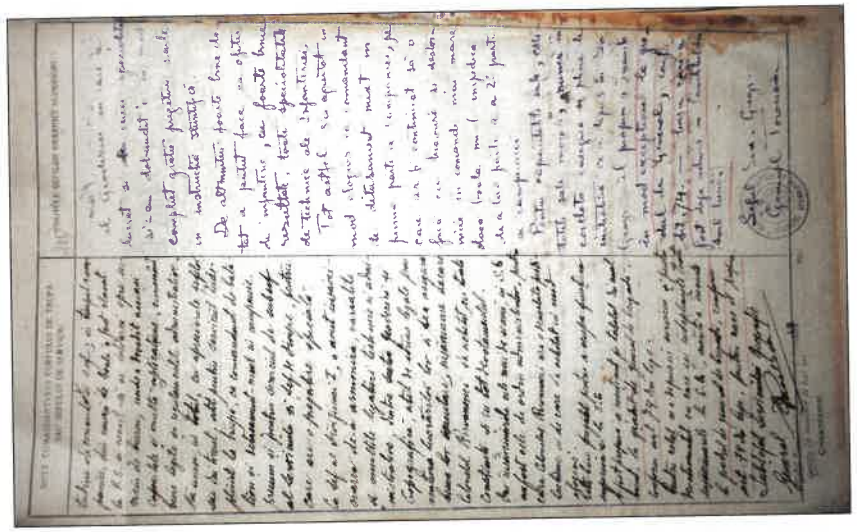

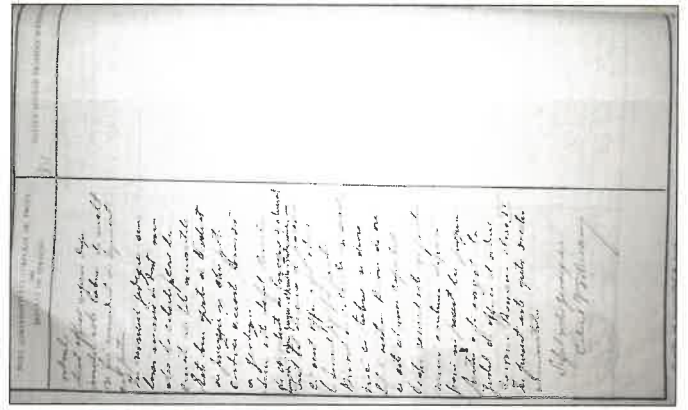

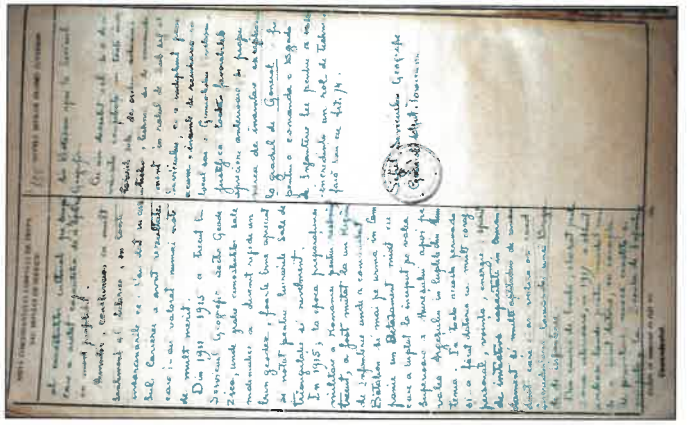

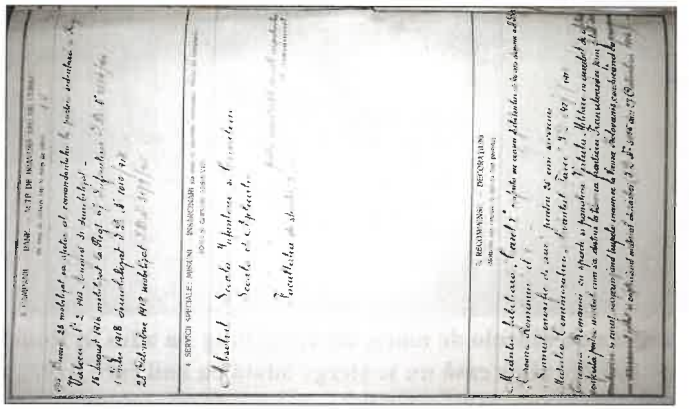

Emigranţii

De undeva de dincolo de mare, un drum lung i-a adus în România, dar dorul de casă nu se şterge odată cu anii care trec.

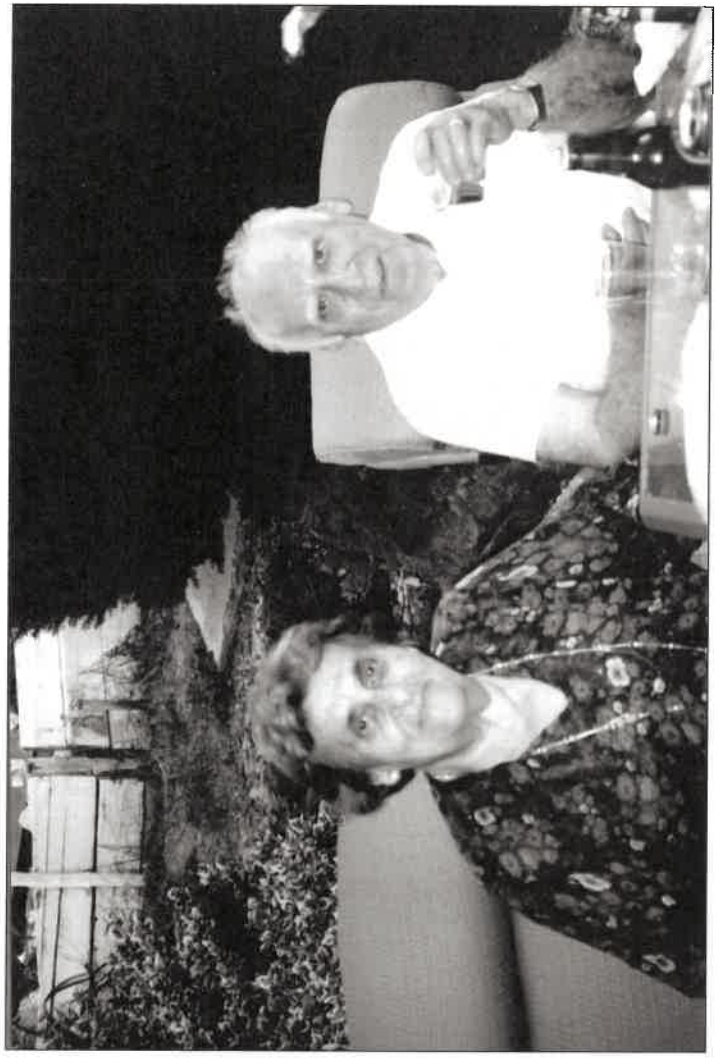

Familia Beghian a emigrat din România în Canada. Acolo au tot ce le este necesar, dar dorul de România nu dispare.

Familia Beghian, stabilită în Canada.

Secolul XX
Pentru armenii din diaspora, biserica a fost şi a rămas inima comunităţii

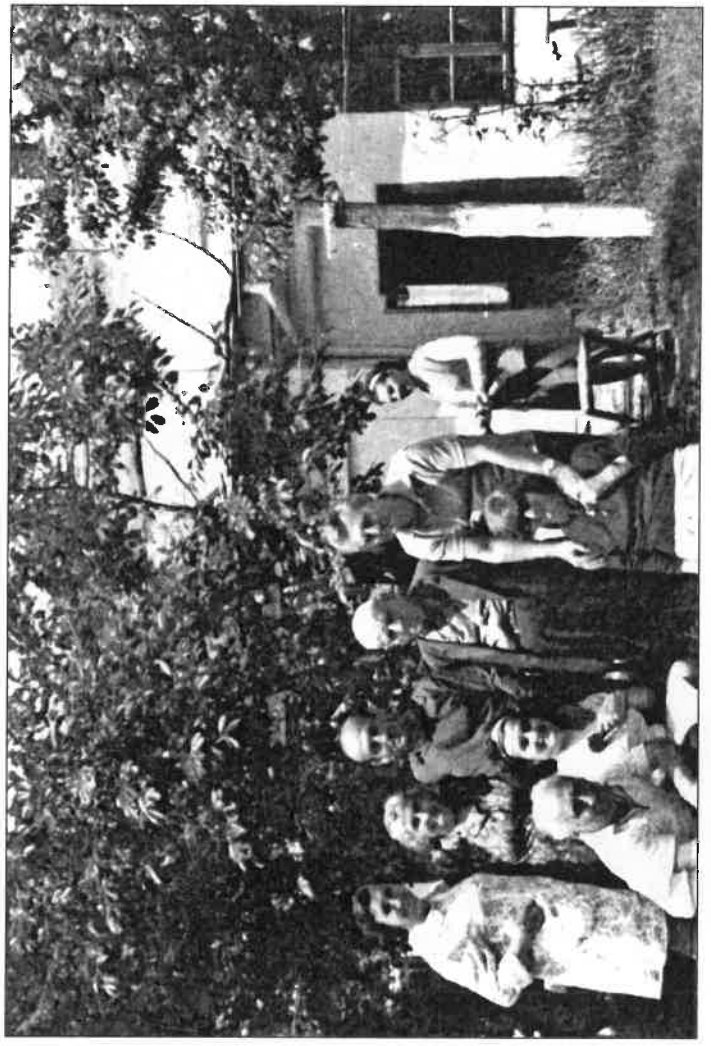

O aniversare în casa parohială.

Ion Agop şi Prietenii săi armeni.

Generaţia născută în sec. XIX era conştientă la jumătatea sec. XX,
că trebuie să predea ştafeta nepoţilor.
Biserica organiza în zilele de sărbători şi duminica
activităţi cultural-educative: recitare de poezii,
învăţarea unor poveşti şi a cântecelor armeneşti.
Uneori venea în vizită şi teatrul local de păpuşi.

Documente, antete, chitanțe

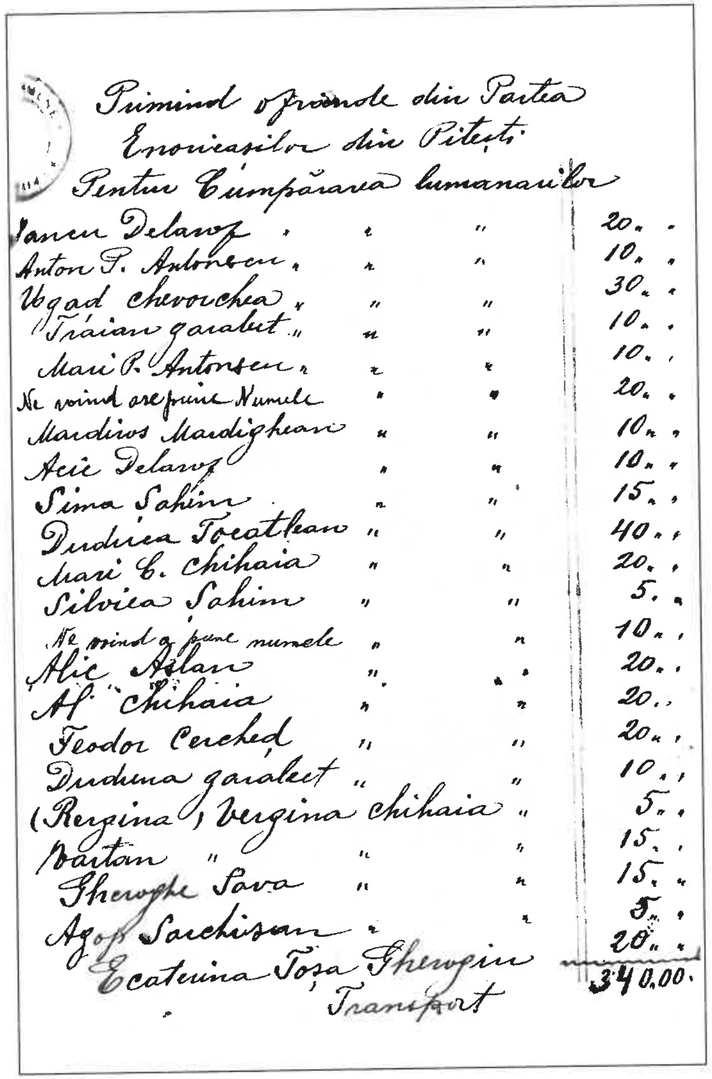

Primind ofrande din Partea
Enoriașilor din Pitești
Pentru Cumpărarea lumanarilor

Iancu Delavrancea	20.
Anton P. Antonescu	10.
Ugad Chevorchea	30.
Traian Garabet	10.
Mari P. Antonescu	10.
Ne voind ase pune Numele	20.
Mardiros Mardighean	10.
Acie Delavrancea	10.
Sima Sahim	15.
Duduca Tocathean	40.
Mari C. Chihaia	20.
Silvica Sahim	5.
Ne voind a pune numele	10.
Alic Aslan	20.
Af Chihaia	20.
Feodor Cerched	20.
Duduca Garabet	10.
(Regina) Vergina Chihaia	5.
Bartan	15.
Gheorghe Sava	15.
Agop Sarchisean	5.
Ecaterina Toșa Gheorghiu	20.
Transport	340.00

Contribuție pentru lumânări.

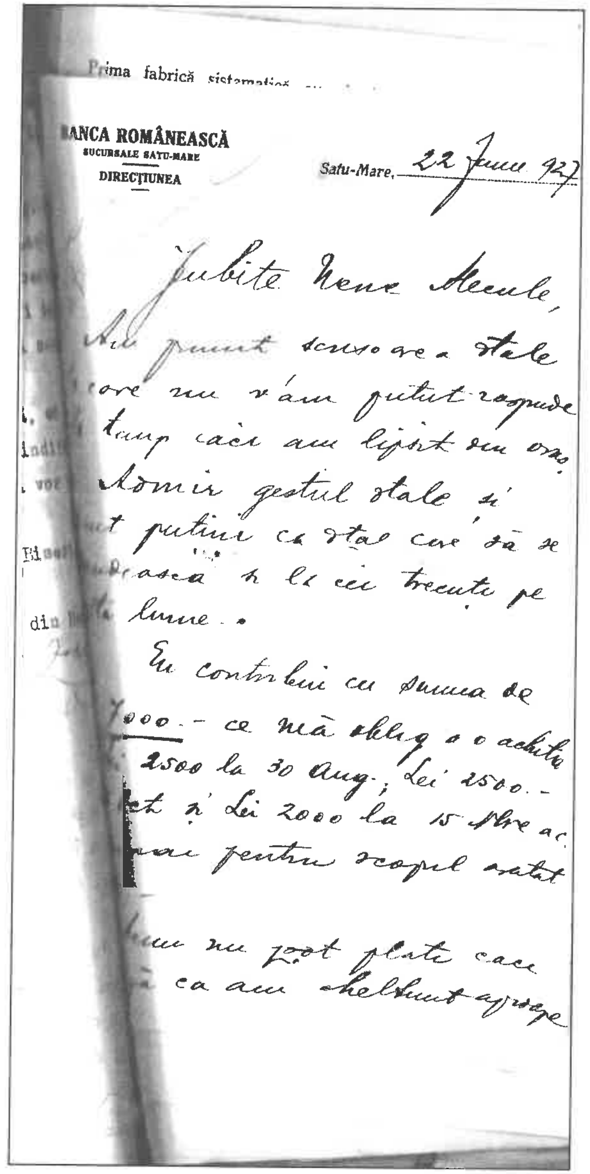

Prima fabrică sistematică ...

BANCA ROMÂNEASCĂ
SUCURSALE SATU-MARE
DIRECȚIUNEA

Satu-Mare, 22 Iunie 927

Iubite Nene Alecule,

Am primit scrisoarea Dtale care nu s'am putut răspunde [illegible] timp căci am lipsit din oraș. Admir gestul Dtale și [illegible] puțini ca Dtale care să se [illegible] aceea [illegible] cei trecuți pe lume.

Eu contribui cu suma de 7000.- ce mă oblig a o achita 2500 la 30 Aug.; Lei 2500.- [illegible] și Lei 2000 la 15 Nbre ac. [illegible] pentru scopul arătat.

[illegible] nu pot plăti căci [illegible] că am cheltuit aproape

Antet al sucursalei Banca Românească Satu Mare. Direcor Pavalache C. Chihaia.

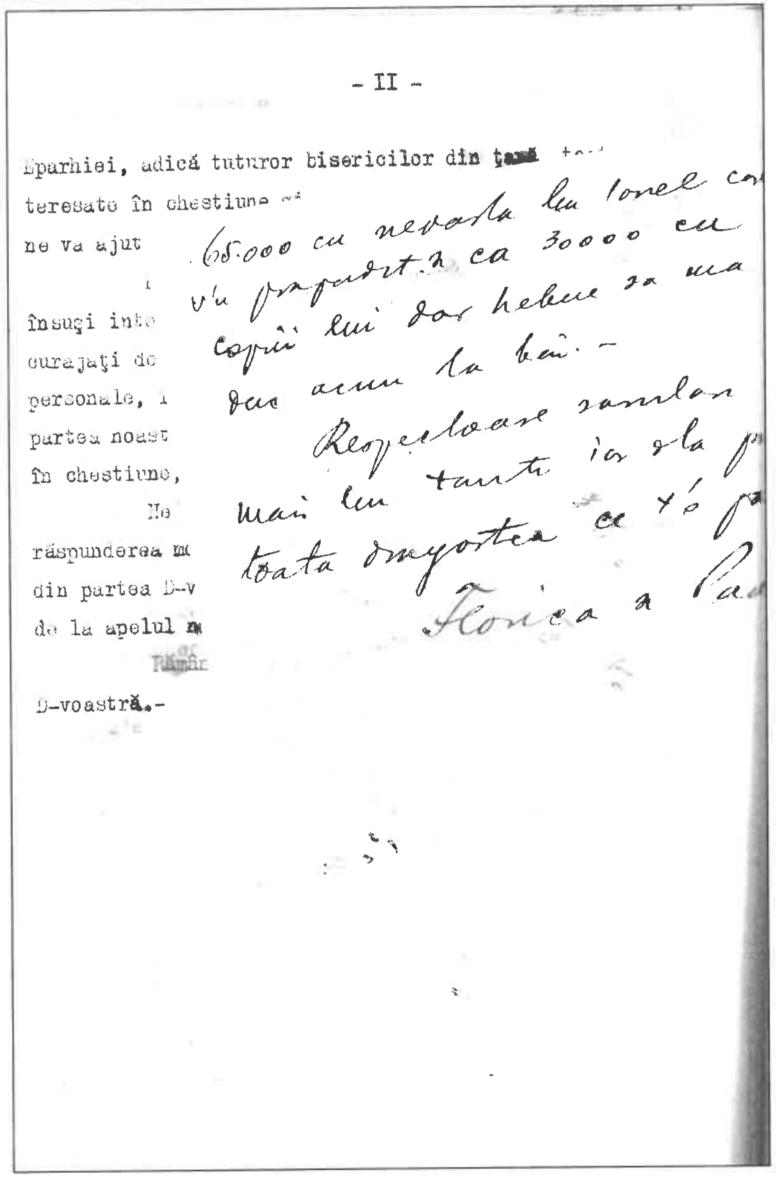

- II -

Eparhiei, adică tuturor bisericilor din
teresate în chestiune
ne va ajut
însuşi int
curajaţi de
personale,
partea noast
în chestiune,
Ne
răspunderea
din partea D-v
de la apelul
Rămân
D-voastră.-

Antet al sucursalei Banca Românească Satu Mare.
Direcor Pavalache C. Chihaia.

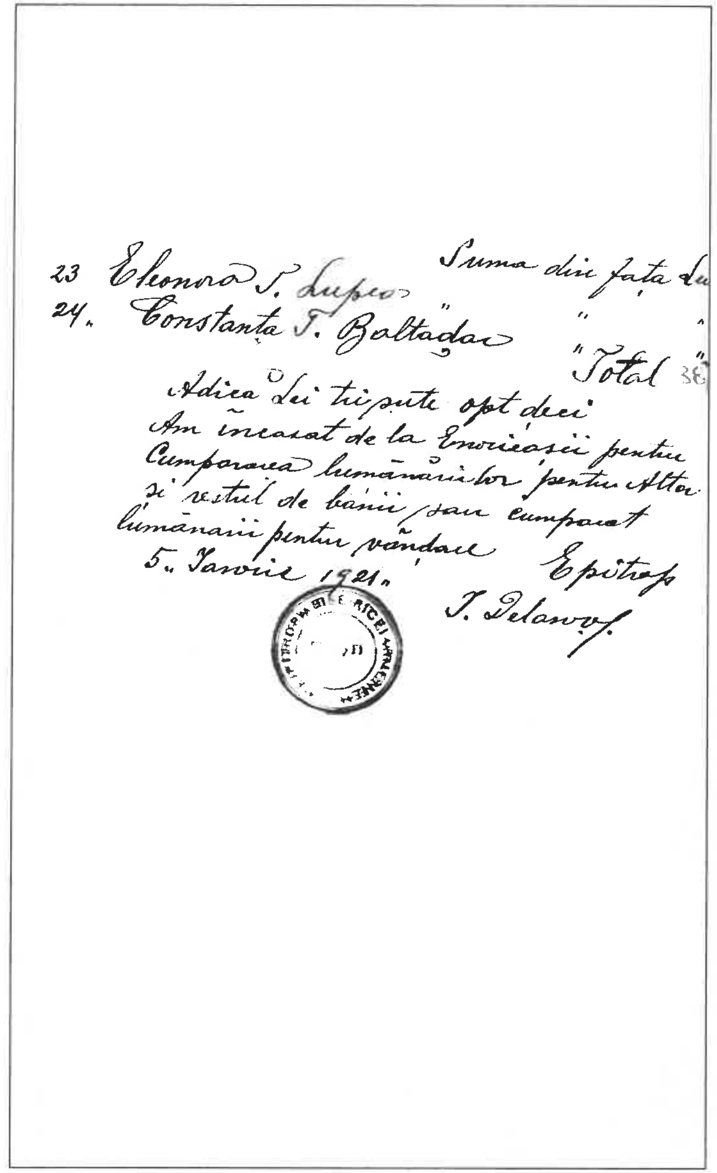

23 Eleonora T. Lupeș Suma din fața
24. Constanța T. Baltăgar " "
"Total" 3
Adică Lei trei sute opt zeci
Am încasat de la Enoriașii pentru
Cumpărarea lumânărilor pentru Altar
și restul de banii s'au cumpărat
lumânării pentru vândare
5. Ianuarie 1921. Epitrop
T. Delanoy

Chitanţă

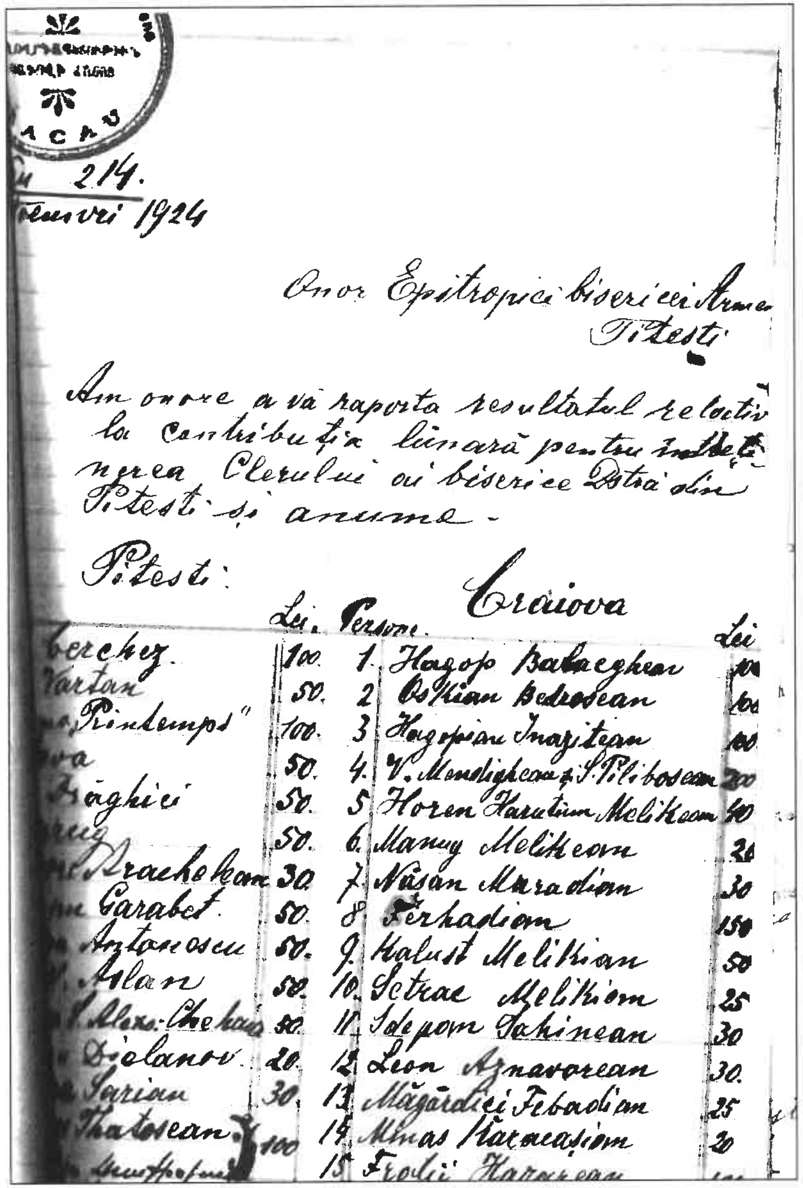

2.14.
Februarie 1924

Onor. Epitropiei Bisericii Armene Pitești

Am onoare a vă raporta resultatul relativ la contribuția lunară pentru întreținerea Clerului și bisericei Patra din Pitești și anume -

Pitești:	Lei.	Persone.	Craiova	Lei
Cerchez.	100.	1.	Hagop Balaceghean	100
Vartan	50.	2.	Ostian Bedrosean	100
"Printemps"	100.	3.	Hagopian Inagitean	100
...va	50.	4.	V. Mendighean & S. Pilibosean	200
Braghici	50.	5.	Horen Harutiun Melikean	40
...ruz	50.	6.	Manuc Melikean	20
...Drachekean	30.	7.	Nășan Muradian	30
...Garabet.	50.	8.	Ferhadian	150
Antonescu	50.	9.	Kalust Melikian	50
Aslan	50.	10.	Setrac Melikian	25
Alex. Chekan	50.	11.	Sdepan Sahinean	30
Dicolanov.	20.	12.	Leon Aznavorean	30.
Sarian	30.	13.	Măgărdici Tebadian	25
Thatosean	100	14.	Minas Karacașian	20
[illegible]		15.	[illegible]	

Raport

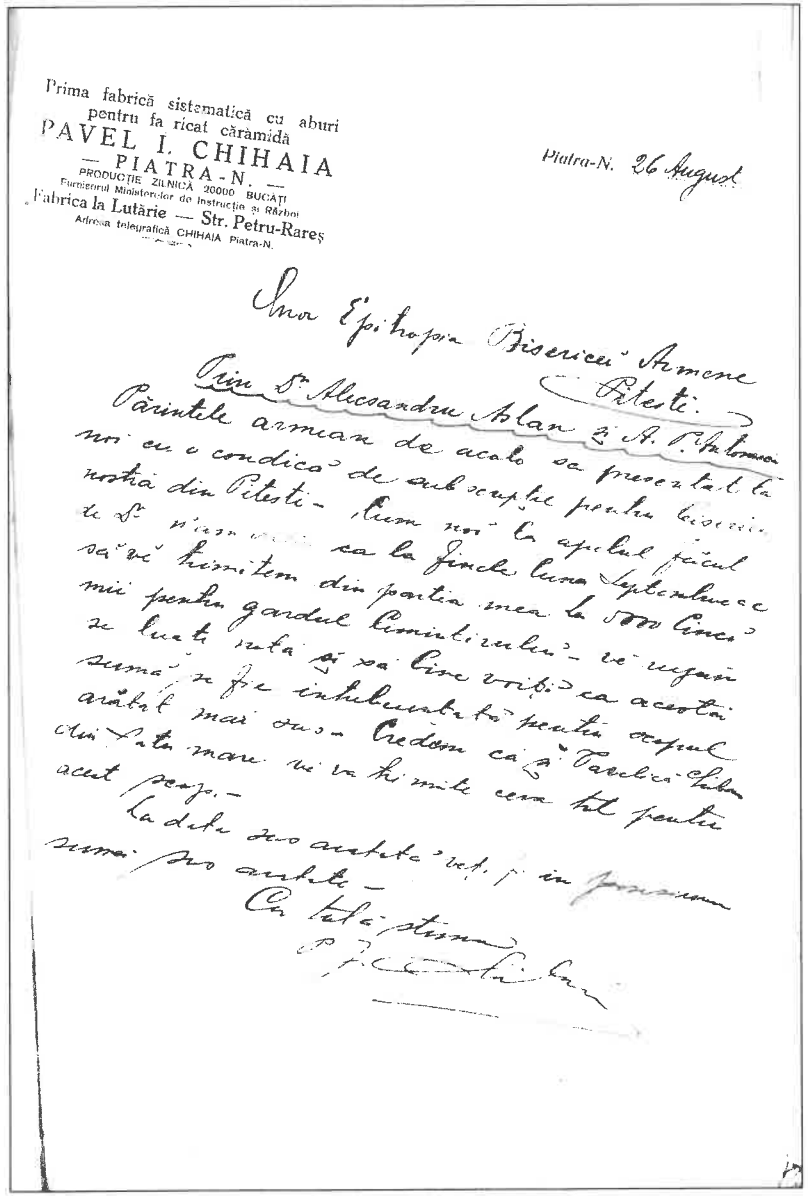

Prima fabrică sistematică cu aburi
pentru fa ricat cărămidă
PAVEL I. CHIHAIA
— PIATRA-N. —
PRODUCȚIE ZILNICĂ 20000 BUCĂȚI
Furnisorul Ministerelor de Instrucție și Războiu
Fabrica la Lutărie — Str. Petru-Rareș
Adresa telegrafică CHIHAIA Piatra-N.

Piatra-N. 26 August

Onor Epitropia Bisericii Armene Pitești.

Prin D. Alexandru Aslan și A. [illegible] Părintele armean de acolo sa prezentat la noi cu o condică de subscripție pentru biserica noastră din Pitești. Cum noi [illegible] ca la finele lunei Septembrie c. să vă trimitem din partea mea la 5000 cinci mii pentru gardul Cimitirului, vă rugăm [illegible] suma să fie întrebuințată pentru scopul arătat mai sus. Credem că [illegible] vă va trimite [illegible] pentru acest scop.

La data sus arătată [illegible] suma sus arătată.

Cu toată stima
[illegible]

Prima fabrică sistematică cu abur pentru fabricat cărămidă.

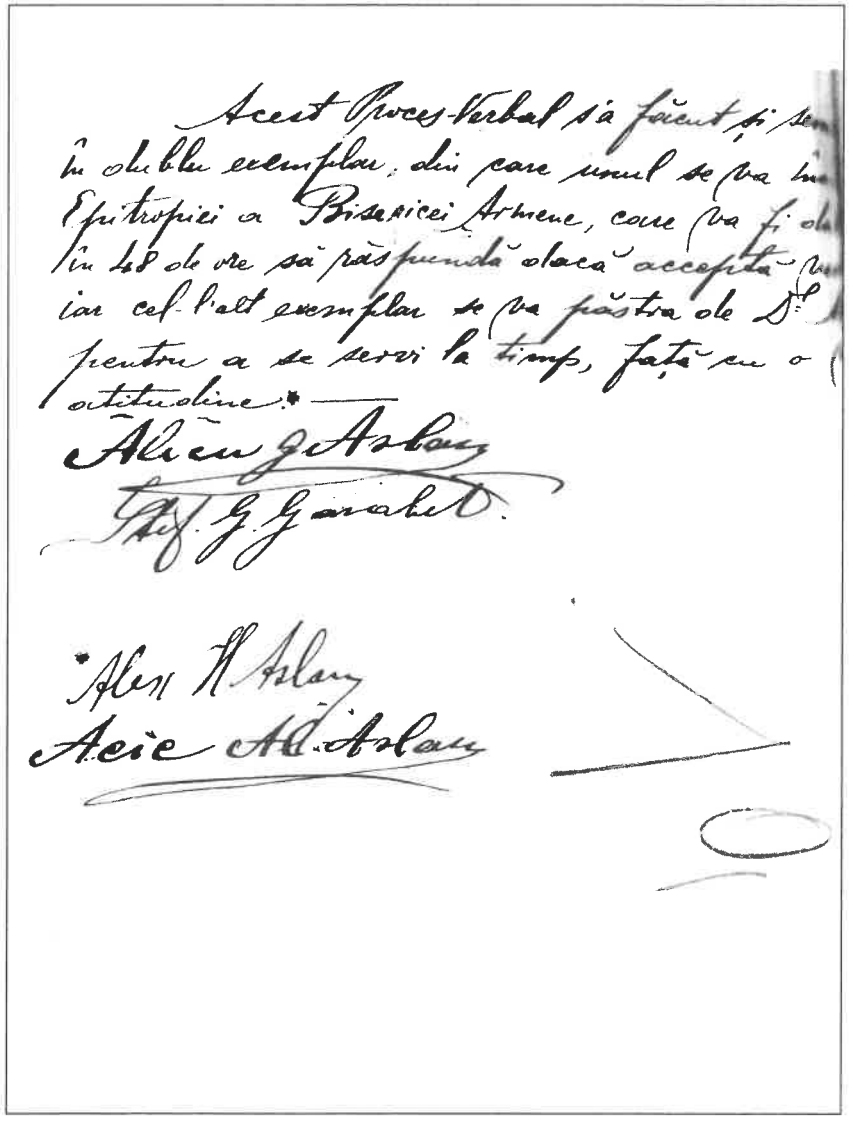

Semnăturile autograf ale Epitropilor Bisericii Garabet, în prima jumătate a sec. XX: Alecu G. Aslan, Ștefan G. Garabet, Alexandru H. aslan Acic Al. Aslan.